

הלכות ציצית יגיד

אין איסור מן התורה ללבוש מלית בלא ציצית שהרי לא אמרה תורה¹³ לא תלבש בגד בלא ציצית אלא לאחר שילבשנו מצות עשה להטיל בו ציצית וכיון שאינו יכול להטיל אינו עובר.

אלא דמכל מקום מדרבנן אסור ללבושו¹⁴ כיון שסופו לבטל מצות עשה והכמים לא העמידו דבריהם במקום כבוד הבריות אפילו אין שם אלא נגאי קמן לכן אם הוא מתבייש [להתפלל] בלא מלית יכול ללבושו בלא ברכה¹⁵:

ז במה דברים אמורים כשלא ידע קודם שבת שנפסלה מליתו? אבל אם ידע בו קודם שבת אסור ללבושו בשבת דהיה לו לתקן מאתמול:

ח אם נודע לו בשבת כשהוא בכרמלית¹⁶ שאין איסורו אלא מדרבנן שהמלית שעליו פסול א"צ לפשטו ולא העמידו דבריהם במקום כבוד הבריות ואפילו במליתות שלנו שאינם אלא לשם מצוה¹⁷ ואינם נגאי בהפשטתן מ"מ כיון שאין כאן אלא איסור מדרבנן כמו שביארנו דמן התורה מותר להתלבש במלית בלא ציצית בשבת וכיון שלא נזרו להפשט את המלית בכרמלית לא רצו לחלק בין מלית למלית ואינו צריך לפשוט מעליו שום בגד בכרמלית¹⁸:

ט הרואה בחבירו שנפסלו לו ציציותיו¹⁹ אם הוא במקום שיצטרך לפשט מעליו לא יאמר לו עד שיבא לביתו דמשום כבוד הבריות לא יפרישנו מאיסור שוגג²⁰ ומ"מ צריך הוא לקרוא לו שיבא לביתו במהרה ושם יאמר לו שיפשיטנו מעליו²¹ (א) וה"ה אם הוא במקום שאין צורך לפשטו מעליו רק בענין שצריך למהר ולידך לביתו לפשטו מעליו ועל דרך שנתבאר למעלה צריך הרואה לומר לו שילך לביתו במהרה ושם יפשיטנו מעליו:

יד דיני ציצית שעשאו נכרי ונשים ומלית שאולה וכו' מ"ו סעיפים:

א נכרי²² שהטיל ציצית²³ בבגד פסול שנאמר²⁴ דבר אל בני ישראל ועשו להם ציצית וגי בני ישראל ועשו ציצית על הכנף ולא נכרי²⁵:

ב האשה כשרה להטיל ציצית בבגד²⁶ מפני שהיא בכלל בני ישראל.

ויש מדרמין ציצית תפילין²⁷ כמו שהנשים פסולות לכתוב [תפילין] מפני שאינן [חיובות]

קונטרס אחרון

(א) והוא הדין אם הוא במקום שאין צריך בו מהמשך לשון המגן אברהם²⁸ שאחר שכתב וכתול צריך למהר בו כתב הרואה בחבירו דיקראנו לבא לביתו כו', עיין שם.

כז מודחי שם בשם הר"י. הובא בב"י. וראה ש"ת צ"צ האה"ע"ו סי' צג אות ד. סי' קב אות ג.

כח מ"א שם.

כט רמ"א שם. וראה יד שאול.

ל מ"א שם. וראה לקמן סי' ש"ב סעיף א' ומע"ף ג.

לא שו"ע סעיף ג. וראה לקמן סי' ש"ב ס"ד. וראה גם שם

י"ד שא"ס סי' וס"ב שנה ס"א.

לב ב"י. לבוש סעיף ג בתורה. מ"א ס"ק ג.

לג ראה חקרי הלכות ח"ט ע' 38.

לד מ"א ס"ק ח.

לה רמ"א ב"ד סי' שג סעיף א.

לו מ"א שם. ממשנעות רמ"א י"ד סי' שש"ק סעיף א. ועי' במוצ"ת השקל.

סימן יד

א שו"ע סעיף א.

ב מ"א ס"ק א. וראה לבוש סעיף א.

ג במדבר מ"ג, ל.

ד מנחות כ"ג, א.

ה תוס' שם ד"ה מנין. רא"ש הלכות ציצית סי' יג. מור וש"ע שם.

ו לבוש סעיף א. וראה חקרי הלכות ח"ה ע' 44.

ז רמ"א סעיף א. ופי" ס"ק א בשם ר"ת בתוספות גי'ין

מ"ה, ב ד"ה כל. וראה חקרי הלכות שם כ"ג, א.

בהנחתן במ"ש בס"ל ל"ט" כך הם פסולות להטיל ציצית בבגד מפני שאינן חייב[ות] במצות ציצית. ולפי דבריהם אף קטן פסול להטיל ציצית בבגד א" (א) ואפילו אם הגדול עומד על גביו ואומר לו שיעשה לשם מצות ציצית אבל הטוויה¹² והשוורה כשר בנשים וקטנים¹³ אפילו לכתחלה לדברי הכל.

והלכה כסברא הראשונה¹⁴ ומ"מ טוב ליהרר לכתחלה כסברא האחרונה¹⁵:

ג. אם הטיל ישראל ציצית בבגד שלא ככוונה¹⁶ פירוש שלא נתכוון לשם מצות ציצית¹⁷ יש מי שאומר¹⁸ דכשרים הם מפני שאם אי אתה אומר כן למה הוצרך הכתוב לפסול את הנכרי שלא יטיל ציצית בבגד¹⁹ שהרי נכרי אינו מתכוין לשם מצות ציצית.

אבל יש אומרים²⁰ שאם הטיל ישראל ציצית בבגד בלא כוונה פסולים (ג) ולא הוצרך הכתוב לפסול את הנכרי²¹ אלא אם ישראל עומד על גביו ומסייע עמו²² ואומר לו שיעשה לשם ציצית אפ"ה פסולים וכן הלכה²³.

ומ"מ בשעת הרחק²⁴ [כגון] שאין לו מלית אחרת²⁵ מצוייצת (בהלכתה) וגם אי אפשר לו להתיר הציצית ולחזור ולהטילם במלית ככוונה²⁶ כגון שהוא שבת יש לסמוך על סברא הראשונה²⁷ וילבש מלית זו אבל לא יכרך עליה דברכות אינן מעכבות²⁸:

קונטרס אחרון

(א) **זאפילו אם הגדול עומד על גביו בו** הגם דמגן אברהם²⁹ סתם וקיצר כאן, מכל מקום על כרחך מוכח דמיירי הכי, דאם לא כן תיפוק ליה דצריך לשמה, כמו שיתבאר³⁰. ואין לומר דציצית סתמא לשמה קאי, שהרי מטילם בבגד ומוכחא מילתא דלשם ציצית, ולכן אין לפסול הקטן כדמשמע בתוספות גיטין פרק ב'³¹ עיין שם, מכל מקום כיון דבש"ע³² פוסל אם הטיל סתם מכלל דלא סבירא ליה כהתוספות, אלא כמו שכתב הרא"ש בהלכות ספר תורה³³ ליישב קושיית התוספות עיין שם, והרמב"ם³⁴ שהולק על מה שכתב הרא"ש בהלכות ספר תורה כמו שנתבאר בסיומן לב'³⁵ משום הכי מכשיר³⁶ אם הטיל ישראל בלא כוונה, ודוק היטב³⁷.

(ב) **ולא הוצרך בו ומסייע עמו בו.** כן כתוב באל"י זוטא³⁸ דלא כעולת תמיד³⁹, וכן משמע לפי מה שנתבאר בסיומן יא'⁴⁰.

ח	כדקלמן סי' לח ס"ג.	כד	ש"ע שם.
ט	סעף א.	כה	לבוש סעף א.
י	כדקלמן סי' ז ס"א.	כו	מ"א ס"ק ד.
יא	ז"א ס"ק ג.	כז	ש"ע שם.
יב	לבוש שם. עולת תמיד ס"ק ג. מ"ז שם. הגהות מיינונות הלכות ציצית פ"א אות מ בשם מדר"ם.	כח	וישלמי ברכות פ"ב פ"ב ה"א. ראה לקמן סי' ס סעף ב וסי' שסח סוף סעף ד. וראה רמב"ם הל' ברכות פ"א הל'.
יג	מ"א שם. הידיו בגדול ענ"ג, כדעל"י סי' א סעף ד ובקנ"א ס"ק ב.	כט	ס"ק ג.
יד	דרכי משה. וראה הקרי הלכות ח"ט ע' 40 ואילך.	ל	ראה לקמן סעף ג.
טו	דרכי משה. רמ"א סעף א.	לא	כג. א ר"ה עובר כוכבים.
טז	ש"ע סעף ב.	לב	סעף ב.
יז	לבוש סעף א. וראה ד שאול.	לג	סיומן ג.
יח	דומ"ם הלכות ציצית פ"א דה"ב.	לד	הלכות תפילין פרק א הלכה יא.
יט	כ"י.	לה	סעף יב.
כ	רש"י מוכח מן א ר"ה פסולת. רא"ש הלכות ציצית סי' די.	לו	הלכות ציצית פרק א הלכה יב.
כא	דרשה ס"ק א. ב"ח סי' א וסי' ד.	לז	עי' דברי נחמ"י סב, ב.
כב	אלי' זוטא ס"ק ד. עי' בקנ"א.	לח	ס"ק ד.
כג	כ"י. וכן הוא משמעות הש"ע שם. וראה ב"ח.	לט	ס"ק ה.
		מ	סעף ד.

הלכות ציצית יד

ד השואל מחבירו מלית שאינה מצוייצת¹⁰¹ פטור מלהטיל בה ציצית כל שלשים יום שנאמר¹⁰² כסותך שלך¹⁰³ אבל לא של אחרים¹⁰⁴ אבל לאחר שלשים חייב להטיל בה ציצית מדרבנן מפני שנראה כשלו ואלו שלשים יום צריכים להיות רצופים¹⁰⁵ אבל אם החזירה להבעלים תוך ל' יום וחזר ושאלה ממנו אינו מצטרף אלא מונה הלמד¹⁰⁶ יום משאלה השניה:

ה אם רוצה להטיל בה ציצית תוך שלשים יום ולברך עליו¹⁰⁷ הרשות בידו ואינה ברכה לבטלה ואע"פ שהוא פטור מן הדבר יכול לומר וצונו להתעמף כמו שהנשים מברכין על כל המצות שהן פטורות מהם מטעם שיתבאר בס' י"ז ע"ש:

ו השואל מחבירו מלית מצוייצת¹⁰⁸ חייב לברך עליו מיד משום דאדעתא דהכי השאלו לו שיברך עליו¹⁰⁹ וכיון שאי אפשר שיברך ברכה המחוייבת על מלית שאולה אנו סהדי דנתכוין להשאל בלשון המועיל¹¹⁰ ואם אי אפשר לו לברך עליו אלא א"כ היא שלו הרי היא שלו במתנה על מנת להחזיר¹¹¹:

ז כמה דברים אמורים במלית המיוחדת למצות ציצית¹¹² כגון מלית גרול או מה שקורין ארבע כנפות דבוה ודאי לא מקנה לו אלא כדי לעשות המצוה ולברך עליו ולכן הוי כאלו נתנה לו במתנה על מנת להחזיר אבל המשאל לחבירו מלבוש של ד' כנפות שאדם לובש אותו דרך מלבוש בעלמא ולא לשם מצות ציצית אלא שממילו בו ציצית מפני שיש בו ד' כנפות אין השואל צריך לברך עליו משום דאין לנו בירור שהשאלו לשם מצוה שנאמר הרוה כאלו נתנה לו במתנה על מנת להחזיר דשמא למלבוש בעלמא השאלו אבל אם ירצה לברך הרשות בידו¹¹³ כמו שנתבאר לעיל¹¹⁴:

ח השואל מחבירו מלית מצוייצת¹¹⁵ (ג) כדי לעלות לדוכן או לעלות לקרות בספר תורה או לירד לפני התיבה¹¹⁶ אם המשאל יודע שהשואל לובשו לשם מצות ציצית א"כ

קונטרס אחרון

(ג) כדי לעלות לדוכן בז' הנה על דין זה דצריך לברך מיד כששאלה מצוייצת יש שני טעמים, האחד נתבאר ברא"ש פרק ת' דחולין¹¹⁷ משום דאדעתא דהכי כו' והוי כאלו נתן לו במתנה כו' (וכמו שכתבתי בפנים סעיף ו'). ולפי זה משמע דאם לא השאלה לו אדעתא שיברך עליה אין צריך לברך, וכן מסקו הט"ז¹¹⁸ והמגן אברהם סעיף קטן ת. הטעם השני נתבאר ברא"ש הלכות ציצית¹¹⁹, דלא פטור מלית שאולה אלא מלהטיל בה ציצית, אבל אם שאלה מצוייצת חייב לברך עליהם מיד. ולפי זה אפילו לא השאלה לו אדעתא שיברך עליהם אפילו הכי חייב לברך, וכן כתב במעדני

מא	מנחות נד, א. חולין קי, ב. רא"ש הלכות ציצית ס' ב. שו"ע סעיף ג.
מב	דברים כב, יב.
מג	חולין קלז, א. שו"ע שם.
מד	תוספות חולין קי, ב ד"ה מלית. רא"ש חולין פ"ח ס' כו. שו"ע שם.
מה	נמוקי יוסף הלכות ציצית בשם הרשב"א. ה"א ולבוש סעיף ג.
מו	ח"א ס"ק ה. עולת תמיד ס"ק ג. נמוקי יוסף הלכות ציצית בשם הרשב"א.
מז	סעיף ג.
מח	רא"ש חולין פ"ח ס' כו. מור. שו"ע סעיף ה. ובסדר ד"ה השואל כ' שיבקש ממנו שיתן במתנה ע"מ להחזיר כיון שיוכל לברך עליו ל"ה. ולענין מצה בפסח ראה
מא	לקמן ס' תני ס"ד.
מב	רא"ש חולין שם, מ"ז ס"ק ה.
מג	שרת דרא"ש כלל לה ס' ב. מור אה"ע ס' כה.
מד	רא"ש חולין שם, מ"ז שם. ולענין ציצית שאולים ראה לקמן ס"ד.
מז	ט"ז שם.
נג	ממשמעות המ"א ס"ק ה. וראה חקרי הלכות ח"ש כד, א.
נד	סעיף ה.
נה	ה"ד בים של שלמה חולין פ"ח ס' גג. ט"ז ס"ק ה.
נו	ברלקמן ס' י"ח ס"ד ויש"ג.
נז	סימן כו.
נח	נ"ח ס"ק ד.
נט	סימן ב.

הלכות ציצית יד

אלא דאם מצא המלית מקופלת צריך הוא גם כן לקפלה לאחר שסירנה מעליו⁹³ דאם לא יקפלנה יקפיד בעל המלית⁹⁴ והוה שואל שלא מדעת דנקרא גולן ואין צריך לקפלה כסדר [קפולון] הראשון הוקא⁹⁵ אלא אפילו אם מקפל בענין אחר די בכך ובשבת אין צריך לקפלו כלל ועיין סימן ש"ב⁹⁶:

י לא התירו להתעמף במלית של חבירו שלא מדעתו אלא באקראי בעלמא⁹⁷ אבל בקביעות אסור שבא יקפיד בעל המלית ואפילו באקראי לא התירו להתעמף אלא במקום שהניחו בעלים⁹⁸ אבל לא יוציאנה מאותו מקום למקום אחר כגון מבית הכנסת לביתו או מבית בעלים לבית הכנסת ואפילו יחזור ויניחנה במקום שנמלה משם אסור דלא ניהא ליה לאינש שיתלמלו חפציו במקום שאין מיוחדים לו⁹⁹:

י"א לומר התעמף במליתו של חבירו שלא מדעתו¹⁰⁰ אין צריך לברך עליו שהרי כאן לא שייך לומר דיהא כאלו נתן לו כמתנה על מנת להחזיר כיון שאין בעל המלית יודע מאומה אבל אם יצא לברך הרשות בירו כגון שנתבאר לעיל סעיף ה' ח' מ'¹⁰¹ עיין שם:

י"ב וכן מותר להתלבש¹⁰² באקראי בעלמא¹⁰³ בתפילין של חבירו שלא מדעתו וצריך לברך עליהם¹⁰⁴ מפני שהתפילין חובת הגוף הם¹⁰⁵ ואין צריך שיהיו התפילין שלו הוקא¹⁰⁶ רק יזהר לקפלה אם מצאן מקופלים¹⁰⁷ ושלא יוציאן ממקום שהונחו שם¹⁰⁸ שמה יקפיד עליו בעל התפילין והוה מצוה הבאה בעבירה¹⁰⁹:

י"ג ספרים של חבירו אסור ללמוד בהן שלא מדעתו¹¹⁰ אפילו באקראי בעלמא¹¹¹ משום דבעל הספרים הושש שמא יקרא בהן הרבה עד שיקרעו מרוב משמושם¹¹² ובשביל כך לא יראה ליה שלומד בהם כלום¹¹³ (ואם הפקיד ספרים אצל תלמיד חכם עיין בחו"מ סי' רצ"ב סעיף כ'¹¹⁴ עיין שם):

יד כשם שטמילת שאולה אינה בתורת חיוב ציצית כך ציצית שאולין אינן ציצית כלל¹¹⁵ ואינן פוטרין את הבגד שנאמר ועשו להם משלהם¹¹⁶ ואינן נקראין שאולין אלא אם כן התנה עמו המשאל שיהזיר לו אותן החוטין בעצמן ששאלם ממנו אבל אם אינו צריך

בניטין זאב סי' קצנ"ג.
צה ועי' לקמן סי' כה מ"ה שלא כתב המעס רחובת הגוף, ובתור רק "צותר לברך". ועי' לקמן סי' לה סי"א, סי' מו סי"ג וכו"א.
צו עולת הנדיר סי' כה מ"ק כא.
צז חשבת בניטין זאב סי' קצנ"ג. הובא בכנסת הגדולה סי' כה (הגדה ב"י) ובאר הושב שם מ"ק ה.
צח כדלעיל סעיף י' וש"נ.
צט ראה מ"א סי' כה מ"ק כו.
ק ה"א ולבוש סעיף ד.
קא מ"א מ"ק י. וראה לקמן ח"מ ה"ל מציאה ופקדון סכ"י.
קב נמוקי יוסף הלכות ציצית בשם הרימב"א.
קג לבוש שם.
קד בהגדה רמ"א, ובשע"ר ה"ל מציאה ופקדון סכ"י. ה"ל שאלה תשובות סי"ד.
קה עמ"ד הלכות ציצית שער הראשון ח"ב. שו"ע סי' י"א סעיף ו' וצ"י שם סי' ק' ונ"א שם סי' י"א. וראה לעיל סי' י"א ק"א סק"ג. וראה מהנה יוסף ע' בא.
קו בגמרא מו, לו. סוכה מ, א. כדלעיל סי' י"א סעיף י"א.

מג רא"ש שם. רבינו ירוחם נתיב יז ח"ג מור ושוע' ולבוש שם. וראה גם לקמן סי' תלו סי' ק"א שם סק"ו.
מח רא"ש שם. רבינו ירוחם שם. לבוש שם.
מט מ"א מ"ק מ.
נא שוע"ר שם מ"ח. ועי' שם מ"ט.
נב מ"א מ"ק ז' בשם רב"ח. וראה ים של שלמה חולין פ"ה סוף סי' ג'. וראה גם לקמן סי' תל"ו סי"ג.
נח ים של שלמה שם. הובא בסו"י מ"ק ו' ונ"א שם.
נט ים של שלמה שם. מ"ז שם. עולת תמיד מ"ק י' וראה רמ"א הושב משפ"ט א' רב"ב סעיף ו'.
צ מ"א מ"ק ה.
צא ה"נו לפי גירסת כהנ"י שמע"ק ד' מחולק לשנים, ולגירסתנו צ"ל: ה' ז' ח'.
צב רימב"א ב"ב פ"ג א' (בשם הרא"ה). הובא בניטוקי יוסף שם. רמ"א סעיף ד'. ואף אם יצטרפו לשנת את הקשר למדת ראשם, ואין בהו חשש של קשר שאינו של קינא. עי' אנ"ק ח"ד ע' שעה. מ' הגהות – ה"בד ע' 5.
צג ב"ח. ר"ר צדיק סעיף ד'.
צד שו"ע סי' כה סעיף יב ובאר הושב שם סי' ח' מתשובת

הלכות ציצית ידמו

סה

להחזיר לו אותן החוטין בעצמן אין זה נקרא שאלה אלא הלוואה והרי הם כשלו ממש ולכן מותר להטיל אותם בבגד אפילו לכתחלה²¹.

ואפילו התנה עם המשאל שיהודי לו אותן החוטין עצמן אפ"ה אינן פסולין אלא אם כן אין המשאל יודע שהוא שואל אותם ממנו לשם ציצית רק שהוא סובר שרוצה לעשות בהם מלאכה אחרת²² אבל אם המשאל יודע שהשואל רוצה להטיל החוטין בבגד לשם ציצית ואדעתא דהכי השאלים לו מותר השואל להטילם בבגד ואפילו לכתחילה דהוה כאלו נתנה לו במתנה על מנת להחזיר וכמ"ש לעיל גבי טלית שאולה בסעף ז'²³:

מז טלית של שותפין חייבת בציצית²⁴ שנאמר²⁵ על כנפי בנדיהם וגו' לשון רבים לרבות של שותפין²⁶:

מזו אם להחזיר הציצית מבגד לבגד ודין נקרע הטלית וכו' מ"ז סעיפים:

א מותר להחזיר ציצית מבגד זה וליתנם בבגד אחר²⁷ ואין בזה משום בזוי מצוה לבגד שמתדין ממנו²⁸ כיון שעושין מיד בבגד אחר:

ב ואם נפסק חוט אחד מהח' חוטין²⁹ אע"פ שנשתייר בו כדי עניבה אסור לכתחלה לעשותו בבגד אחר דקודם עשיית החוטין בבגד צריך להיות כל חוט מהח' חוטין ארוך ו"ב גודלין כמו שנתבאר בס"י ו"א ד:

ג ואם ירצה לקשור בחוט שנפסק עוד חוט אחר כדי להשלימה ל"ב גודלין הרשות בידו³⁰ ויכול לעשותה בבגד אחר אפילו לכתחלה משום דהקשירה חשובה חיבור גמור כאלו הן חוט אחד ממש:

ד במה דברים אמורים שהקשירה מועלת³¹ לעשותה³² חוט אחד כשנקשרו קודם עשיית החוטין בבגד³³ אבל אם לאחר שהטיל החוטין בבגד נפסק חוט אחד מר' חוטין הארוכין ולא נשתייר בו כדי עניבה בענין שהציצית פסולה אין מועיל לו לתקנו ע"י שיקשור בו עוד חוט כיון שבגד נפסלה הציצית אין מועיל לו להכשירה אלא א"כ עושה מעשה בעיקר עשיית הציצית בבגד דהיינו שיתיר הציצית הפסולה מן הבגד ויקשור את החוט ויחזור ויטילה בבגד ככשרות אבל אם אינו עושה מעשה בעיקר עשיית הציצית בבגד אין קשירת החוט מועלת כלום שהרי אמרה תורה גדילים תעשה ולא מן העשוי כבר בפסול כמו שנתבאר בסיומן ו"ד ט עיין שם:

ה אסור להחזיר ציצית מבגד אם אין בדעתו להטילן בבגד אחר³⁴ מפני שהוא מבטל בהנם מצות בגד זה שמתיר אותם ממנה³⁵ אבל אם אינו מבטל מצותה כגון שהוא רוצה

הע"כ תקי ע' 26, תקיב ע' 20, תקי ע' 21.
ג ח"א ס"ק א, ח"א ס"י יב ס"ק ג.
ד סעף ה, וראה לעיל ס"י יב סעף א.
ה ח"א שם.
ו ח"א ס"י יב ס"ק ג, וראה ח"א ס"י מו ס"ק א.
ז בכת"י לעשותה.
ח בכת"י כשקשורו.
ט סעף יוש"ג.
י תוס' שבת כב, א ד"ה רב, ושו"ע לבוש סעף א.
יא ח"א ס"ק ב, וראה תוס' מנחות מא, ב ד"ה רב, מ"ז ס"ק ב.

קז יעטקי יוסף הלכות ציצית (הוכח בכ"י ס"א יא), לבוש ס"י יא סעף ז.
קח ח"א שם.
קט ולנורסתניו צ"ל ג.
קי שו"ע סעף ה.
קי"א במדבר מו, לח.
קי"ב לבוש סעף ה.

סימן טו

א מנחות מא, ב, ורשב"ם הלכות ציצית פ"א ה"ג, מור ושו"ע סעף א, וכ"ה במדבר ר"ה מותר לדתור.
ב לבוש סעף א, וראה רש"י מנחות שם ר"ה דילמא, ועי'